

Sectie België-Bangladesh / **Pakistan** / Sri Lanka

18 tot 22 januari 2016

De sectie ontvangt de vriendschapsgroep van de National Assembly van de Islamitische Republiek Pakistan voor een vijfdaags bezoek

Samenstelling van de delegatie

- ▶ H.E.Ms. Zahra Wadood Fatemi (PML-N) - hoofd van de delegatie
- ▶ H.E.Ms. Tahira Aurangzeb (PML-N)
- ▶ H.E.Ms. Romina Khurshid Alam (PML-N)
- ▶ H.E.Ms. Shaza Fatima Khawaja (PML-N)
- ▶ H.E.Mr. Malik Muhammad Uzair Khan (PML-N)
- ▶ Mr. Majid Ali, secretaris van de delegatie

Vertegenwoordigers van de Pakistaanse ambassade

- ▶ H.E.Ms. Naghmana Alamgir Hashmi, ambassadrice
- ▶ Mr. Khalid Jamali (counselor - deputy head of mission)
- ▶ Mr. Mahmood Akhtar Mahmood (counselor)
- ▶ Ms. Sara Ijaz (first secretary)

Deelnemers van de sectie

- ▶ Mevrouw Petra De Sutter, voorzitter van de sectie
- ▶ De heer Pol Van Den Driessche, voorzitter IPU-België
- ▶ De heer Alain Destexhe
- ▶ Mevrouw Latifa Gahouchi
- ▶ De heer John Stevens, secretaris van de sectie

In het verleden heeft in IPU-verband op 26 april 2005 een ontmoeting plaatsgevonden met een Pakistaanse parlementaire delegatie geleid door de heer Hamid, onderminister van Defensie. Op 26 juni 2008 vond een ontmoeting plaats met een delegatie uit de Pakistaanse deelstaat Azad Jammu & Kashmir die werd geleid door de president, de heer Raja Zulqarnain Khan.

Na een rustiger periode hebben de verenigde inspanningen van de heer Peter Claes, onze ambassadeur te Islamabad, mevrouw Naghmana Alamgir Hashmi, ambassadrice van de Islamitische Republiek Pakistan en mevrouw Petra De Sutter geleid tot vergaderingen op 18 maart 2015 en 2 juli 2015 met het oog op een nadere kennismaking en voorbereiding van het bezoek waarvan dit verslag de weergave is.

Alle leden van de delegatie maken deel uit van de National Assembly. Deze is te vergelijken met onze Kamer van volksvertegenwoordigers en vormt het centrum van de parlementaire macht in het Pakistaanse democratisch bestel. De National Assembly geniet ruimere bevoegdheden dan de Pakistaanse Senaat, die apart wordt samengesteld en indirect wordt verkozen. De figuur van de voorzitter van beide assemblees is zeer belangrijk ook omdat hij qua anciënniteit protocolair de rol van waarnemend president opneemt bij afwezigheid van de president (Pakistan heeft geen 'vicepresident').

Alle delegatieleden behoren ook tot de regerende PML-N van eerste minister Nawaz Sharif, die tijdens de parlementsverkiezingen van mei 2013 een grote overwinning behaalde op de zittende PPP van toenmalig president Asif Ali Zardari. De PPP behaalde enkel in de provincie Sindh een meerderheid. De machtsbasis van de PML-N van eerste minister Sharif is de Punjab, goed voor ruim de helft van de Pakistaanse bevolking.

Op dinsdag 19 januari 2016 wordt de delegatie – na een bezoek aan het federaal parlement en in aanwezigheid van mevrouw Petra De Sutter - ontvangen door de heer Siegfried Bracke, voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

- Bij de bespreking van het **terrorisme**vraagstuk wijst de delegatie op het feit dat Pakistan 2,5 miljoen Afghaanse vluchtelingen herbergt. Dit is het gevolg van de Afghaanse burgeroorlog in de jaren '80. Hierna bleven de mensen achter in de regio met wapens doch zonder doel, huis, school, familie noch reconstructieplan (cf. Marshallplan na WOII). Sindsdien wordt religie gebruikt als gemakkelijk voorwendsel om mensen te mobiliseren in een politieke en terroristische context. Pakistan heeft inspanningen geleverd (onder meer op het vlak van onderwijs) maar er is meer behoefte aan integratie. Ondertussen betreurt Pakistan meer dan 60 000 terrorismeslachtoffers (een triest wereldrecord) met als dieptepunt het bloedbad dat in december 2014 werd aangericht in een lagere school in Peshawar. Onder de 150 doden waren toen 132 kinderen tussen acht en achttien jaar oud. Het Pakistaanse dagblad 'Dawn' analyseerde gegevens uit de 'global terrorism database' van de universiteit van Maryland in de VS. Volgens de krant blijkt uit de cijfers (bijgehouden sinds 1970) dat Pakistan wereldwijd de meeste terreuraanvallen op onderwijsinstellingen kent (850). In Pakistan vielen tevens de meeste doden – doorgaans kinderen – tijdens schoolaanvallen (450). Immers, volgens de Pakistaanse Taliban moet het onderwijs geschoeid zijn op de leest van de islam terwijl de meeste scholen en universiteiten in het land een goeddeels seculier lessysteem hanteren. Het toeroepen van een halt aan het terrorisme vanuit Afghanistan is bijkomend moeilijk omdat het grensgebied tussen beide landen zo onherbergzaam is dat een fysieke afbakening onbegonnen werk is. Voor Pakistan bestaat de oplossing van de problematiek uit vrede in de regio. Hiervoor heeft Pakistan de hulp nodig van het Westen en van Afghanistan. Vrede in de regio is onmogelijk zonder vrede in Afghanistan waar alle partijen rond de tafel moeten zitten (ook de Taliban) en andere landen zich moeten onthouden van het uitvechten van hun eigen conflicten. De beste manier van werken is via het 'Heart of Asia - Istanbul Process'¹. Aan de andere kant is Pakistan ook bereid om Syrië en de rest van de wereld bij te staan in de aanpak van terrorisme.
- De delegatie is overtuigd van het feit dat het 'National Action Plan' van Pakistan het land binnen enkele jaren definitief van terrorisme zal bevrijden. Twintig procent van het federale budget wordt besteed aan het 'National Action Plan' en voor het eerst is er over de partijgrenzen heen consensus over deze aanpak. Om veiligheidsredenen worden details van de toegekende middelen niet bekendgemaakt. Evenmin aan het parlement.
- Een andere reden waarom de delegatie gelooft in het succesvol aanpakken van terrorisme is het feit dat er meer nadruk zal worden gelegd op het feit dat Pakistan geen fundamentalistische maar een overwegend soefistische identiteit heeft. Kenmerkend hiervoor is dat geen enkele godsdienst de absolute waarheid vertegenwoordigt maar dat alle religies een deel van de waarheid vertegenwoordigen. Het universeel soefisme is daarom op zoek naar 'eenheid in verscheidenheid'. Soefi's kunnen daarom christen, hindoe, moslim of aanhanger van een ander geloof of overtuiging zijn.

¹ Dit is een discussieplatform ter bevordering van veiligheid, politieke en economische samenwerking. Het initiatief is van start gegaan in november 2011 ter bevordering van de praktische samenwerking tussen Afghanistan, zijn buurlanden en de partners in de regio om het hoofd te bieden aan gemeenschappelijke problematieken, waaronder terrorisme, drugs, armoede en extremisme. De Verenigde Staten en 20 andere landen en organisaties ondersteunen het initiatief.

Dat maakt bij deze stroming niets uit.

De Pakistaanse tolerantie vormt een sleutelement in een duurzame oplossing van het terrorismeprobleem. Zo zijn vrouwen vertegenwoordigd in elk onderdeel van de samenleving en is het dragen van een sluier voor vrouwen niet verplicht want beschouwd als een symbool van onderdrukking. In dit verband wijst de delegatie ook op het onderzoek door het ministerie van Binnenlandse Zaken van het misbruik van de blasfemiewetgeving. Een element hierin is de beslissing van het Hooggerechtshof om de veroordeling van Mumtaz Qadri² te bevestigen.

- Op **economisch** vlak verwacht Pakistan op termijn veel van de China-Pakistan Economic Corridor (CPEC). China maakte in maart 2015 bekend dat het de komende jaren een bedrag van 46 miljard dollar zal investeren in grote infrastructuurwerken, energieprojecten en in de transportsector. Het netwerk van 3 000 kilometer lang moet van Pakistan een regionale economische en logistieke hub maken die het noordwestelijke deel van China - over het Pakistaanse vasteland met de Arabische zee verbindt (via de in aanbouw zijnde diepzeehaven van Gwadar). Het plan maakt zelf deel uit van China's grotere strategische ambities om de handels- en transportbelangen in Centraal en Zuid-Azië uit te breiden (de Silk Road Economic Belt).

Dit is een van de economische opportuniteiten die belangrijk zijn voor Pakistan om de levensstandaard te verbeteren. In dit verband wordt ook verwezen naar de door het GSP+programma gestimuleerde export van Pakistan naar België die de kaap van 350 miljoen euro heeft bereikt en waarvan drie kwart enkel van de textielsector afkomstig is.

De delegatie wijst op goede economische indicatoren die investeren in Pakistan aantrekkelijk moeten maken.

Tijdens de lunch in de Mezzanine van het federaal parlement, in aanwezigheid van mevrouw Petra De Sutter, de heer Alain Destexhe en mevrouw Latifa Gahouchi wijst de delegatie op het feit dat twee derde van de **bevolking jonger is dan 25** en op het enorme economische potentieel hiervan. De delegatie maakt van de ontmoeting met andere leden van de sectie gebruik om de sectie **uit te nodigen** voor een bezoek aan Pakistan.

In de namiddag ontmoet de delegatie – in aanwezigheid van mevrouw Petra De Sutter en de heer Alain Destexhe van de sectie - de heer Gie Goris (editor in chief Mo Magazine) en de heer Sam Vandenabeele (director Flanders Department of Foreign Affairs).

² Mumtaz Qadri is, de lijfwacht die begin 2011 de voormalige gouverneur van Punjab, Salman Taseer, doodschoot omdat deze het debat over de blasfemiewetgeving wilde openen en zijn steun uitsprak voor Asia Bibi, een christelijke vrouw die wegens vermeende godslastering sinds 2010 op de dodencel zit.

- Tijdens deze vergadering wordt er op gewezen dat 85% van de handelsbetrekkingen met België voor rekening van **Vlaanderen** komen.
- De delegatie wijst er op dat zij blij is met het **platform** dat **IPU** biedt. Hierdoor kan zij er op wijzen dat het **investeringsklimaat** gunstig is nu 70% van het veiligheidsplan is gerealiseerd. Pakistan biedt ook de beste belastingfaciliteiten van Zuid-Azië voor buitenlandse investeerders.
- De delegatie wijst op specifieke interessedomeinen: slimme energiemeters, technologie om zonne-energie terug op het net te plaatsen, waterkrachtcentrales en andere vormen van duurzame energie. December 2017 geldt als een deadline voor Pakistan om de **energieproblematiek** onder controle te krijgen.
- Inzake **onderwijs** wordt er op gewezen dat in het kader van de strijd tegen radicalisering madrassa's hetzelfde curriculum moeten aanbieden als andere scholen. Ze moeten worden geregistreerd en gefinancierd door de overheid. Zowel publieke als private scholen vallen onder het toezicht van de overheid en beiden zijn gelijkwaardig. De problemen met publieke scholen situeren zich eerder in landelijke gebieden. Voor het overige zijn publieke scholen interessanter: er is meer competitie en er zijn betere leerkrachten.

- Dit geldt ook voor de **publieke sector** als werkgever (naast scholen o.a. ook ziekenhuizen). Door de voordelen op lange termijn (huisvesting, gezondheidszorg, opleiding, pensioen, ...) vind je hier de beste dokters, ingenieurs, leerkrachten, ...
- Pakistan is nu een **democratisch land** en de bevolking komt daarbij op de eerste plaats. Dat uit zich op verschillende vlakken: meer onafhankelijke instellingen en op de goede weg inzake de standaarden voor mensen-, kinder- en vrouwenrechten. Zo heeft in 2015 het hoogste aantal vrouwen ooit de weg naar de arbeidsmarkt gevonden.
- Inzake **Kashmir** zegt Pakistan naar een oplossing te streven met respect voor de VN-resoluties. Voor het eerst zoeken de regeringen van India en Pakistan samen naar een oplossing.
- De delegatie verwijst naar het **readmissieakkoord** tussen de EU en Pakistan en de recente spanningen in dit verband. Pakistan stuurt enkel “returnees” terug van wie de Pakistaanse nationaliteit niet 100% vaststaat. Zelfs bij afwezigheid van identiteitsdocumenten kan Pakistan de identiteit van haar onderdanen terugvinden. Pakistan gaat prat op een van de beste identiteitssystemen vanaf de geboorte van de hele wereld. Het probleem is dus niet politiek maar procedureel.
- Wat de **gezondheidszorg** betreft, verwijst de delegatie naar verzekeringskaart gezondheidszorg als onderdeel van het meest ambitieuze gezondheidsprogramma in de geschiedenis van het land. Met de kaart zal men verzorging krijgen voor de behandeling van aandoeningen die de overheid als levensbedreigend aanmerkt. De tussenkomst via de kaart loopt op tot 300 000 roepies en de kaart kan zowel in private als publieke ziekenhuizen worden gebruikt. Pakistan zet ook in op e-medicine om de toegang tot gezondheidszorg te verbeteren.
- Wat de **klimaatveranderingen** betreft, wijst de delegatie op de kwetsbare situatie van Pakistan. Daarom is er een grote behoefte aan buitenlandse technologie en investeringen. Dat Pakistan hier veel belang aan hecht blijkt uit het feit dat de eerste minister, de heer Muhammad Nawaz Sharif, bevoegd is voor de klimaatveranderingsproblematiek. Toch is er ook een ernstig gebrek aan energie die Pakistan verplicht heeft tot het investeren in nieuwe steenkoolinstallaties voor de behoeften op korte termijn.

Tegen de avond ontvangt de heer Jan Peumans, voorzitter van het Vlaams Parlement, in aanwezigheid van mevrouw Petra De Sutter, de delegatie, geeft hen een rondleiding in het Vlaams Parlement en legt hen de bevoegdheden van de deelstaten uit.

- Tijdens het daaropvolgend gesprek wijst de delegatie op de behoefte van Pakistan aan **samenwerking met de regio's** wegens hun nood aan **doctoraatsstudenten**. De studiebeurzen worden gefinancierd door Pakistan en mede op dat vlak is België heel interessant omdat een hoge kwaliteit van onderwijs gepaard gaat met een democratische kostprijs (in het Verenigd Koninkrijk kan de kostprijs van een gelijkaardig curriculum snel het tienvoud bedragen).
- Ook wijst de delegatie op mogelijke samenwerkingsverbanden met de **farmaceutische sector**. Deze sector staat sterk in Pakistan en kan aan een fractie van de kostprijs werken. Een toenemende productiecapaciteit zou tegemoet kunnen komen aan de grote behoefte aan geneesmiddelen.
- Ten slotte wordt gewezen op de **toeristische troeven** van Pakistan. Met vijf van de zeven hoogste bergen ter wereld heeft het land heel wat te bieden voor bergbeklimmers.

's Avonds zijn de delegatie en mevrouw Petra De Sutter uitgenodigd op een diner aangeboden in de ambtswoning van de ambassadrice van Pakistan, mevrouw Naghmana Alamgir Hashmi.

Op woensdag 20 januari wordt de delegatie ontvangen door de heer André Antoine, voorzitter van het Waals Parlement. Dit geschiedt in aanwezigheid van mevrouw Petra De Sutter, de heer Michel KEMPENEERS (AWEX – inspector general - COO Overseas – Export/Investment) en de heer Laurent PAQUET (AWEX, Senior Project manager Asia-Pacific).

- De ontmoeting gaat door tegen de achtergrond van de **aanslag** – enkele uren ervoor – in een universiteit in Charsadda waarbij meer dan twintig doden en maar dan vijftig gewonden vielen. Later zou blijken dat Umar Mansoor op zijn Facebookpagina de aanslag opeiste namens een jihadistische strijdgroep die deel uitmaakt van de Pakistaans Taliban (TTP). Mansoor wordt door de Pakistaanse journalisten genoemd als ‘de meest gehate man van het land’. Onder zijn commando werd in december 2014 de (bovenvermelde) dodelijkste terreuraanslag gepleegd die Pakistan tot nu toe kende op een lagere school van Peshawar, op dertig kilometer van Charsadda. Namens het Waals Parlement betoont de voorzitter zijn medeleven.
- Bij de bespreking van het terrorismevraagstuk herneemt de delegatie het standpunt uiteengezet bij de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

- Hierna volgt de bespreking van het op 14 juli 2015 te Wenen ondertekende 'Joint Comprehensive Plan of Action' tussen **Iran** en de P5+1 [de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (China, Frankrijk, Rusland, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten van Amerika) + Duitsland en de Europese Unie] inzake het nucleaire programma van Iran. De delegatie uit haar tevredenheid over dit akkoord. Iran heeft net als Pakistan een groot aandeel aan jonge bevolking waardoor het land geen belang heeft bij een escalatie van geweld. Pakistan heeft zelfs stappen ondernomen om de spanning tussen Saoedi-Arabië en Iran te verminderen.
- Ook de gelijkenissen tussen beide **federale staten** worden besproken. De delegatie wijst op het feit dat de provincies sinds het 18^e amendement in de Grondwet in 2010 meer bevoegdheden krijgen en meer autonomie bij het besteden van de hun toegewezen budgetten. In Pakistan zijn de provincies wel nog steeds hiërarchisch ondergeschikt aan de federale overheid. In dit verband wordt ook gewezen op de mechanismen van solidariteit. In de 'Council of Common Interest' beslissen de federale ministers over prioriteiten indien provincies (vaak met een anders samengestelde regering) bijkomende hulp nodig hebben (bv. bij natuurrampen). Het 'Federal Finance Ministry' en de 'Planning Commission' kennen budgetten toe afhankelijk van het aantal inwoners en de specifieke behoeftes van de provincies. Eens de budgetten zijn toegekend aan de provincies heeft de federale overheid geen zeggenschap meer maar de toekomstige financiering kan wel worden aangepast. Bijkomend zijn er veel provinciale en federale controleorganen, aandacht van de media en controleren de provincies elkaar middels hun vertegenwoordiging in de Senaat. In bepaalde materies (o.a. afval, wegen, onderwijs, handel, ...) kunnen de provincies akkoorden sluiten met andere landen, in andere materies niet (bv. defensie). Er is wel toezicht door de federale overheid om de eenheid te bewaren. Wat de aanleg van de wegen betreft, wijst de delegatie op de doelstelling van het ontsluiten van de minst bedeelde provincies.
- Beide partijen toetsen af wat ze voor elkaar kunnen betekenen inzake **buitenlandse handel**. Pakistan is vragende partij voor samenwerking op vlak van energie (oplossen van energietekort tegen 2017), kenniseconomie (opleiding doctoraatsstudenten), ICT en havens. De voorzitter van het Waals Parlement nodigt de delegatie uit voor een bezoek aan het windmolenpark van Perwez, gemeente waarvan hij burgemeester is. Verder zal hij de universiteit van Louvain-La-Neuve contacteren met het oog op de academische samenwerking. De heer Kempeneers gaat nader in op specifieke mogelijkheden van samenwerking inzake de sterkten van de regio (ruimtevaart, logistiek, voedingsmiddelenindustrie, mechanica, geneesmiddelen en duurzame scheikunde).

In de namiddag is de delegatie te gast in de Universiteit Gent en wordt ontvangen door rector Anne De Paepe, professor, professor Guido Van Huylenbroeck (academisch directeur internationalisering) en professor Martin Valcke (samenwerking met Pakistan). Dit in aanwezigheid van mevrouw Petra De Sutter.

Het panel van de **universiteit** geeft een overzicht van de universiteit en van de verschillende faculteiten. Momenteel is de samenwerking eerder op individuele basis. De universiteit is vragende partij om de samenwerking met Pakistan structureler te maken. Vervolgens wordt concreet uiteengezet hoe dergelijke **langetermijnovereenkomsten** tot stand komen. Dit is bottom-up: eerst op het niveau professor, dan decaan en ten slotte wordt de overeenkomst getekend door de rector. De planning geldt voor vijf jaar met aandacht voor de gepaste prioriteiten voor beide landen.

De delegatie wijst er op dat de regering deze vorm van samenwerking stimuleert in het kader van het plan 'Vision 2025' en de evolutie naar een kenniseconomie. Voor Pakistan gelden de volgende prioriteiten: milieu, techniek, farmaceutica, geneeskunde en dierengeneeskunde.

De delegatie wijst op de Pakistaanse traditie om te werken met 'student fairs'. Een aanpak die verschilt van de werkwijze van de Universiteit Gent.

Ter illustratie van het cultureel erfgoed krijgt de delegatie een begeleide stadswandeling te Gent aangeboden.

Op donderdag 21 januari ontvangt mevrouw Nabilla Ait Daoud, Antwerpse schepen voor jeugd, milieu en dierenwelzijn, de delegatie in aanwezigheid van de heer Pol Van den Driessche en de heer Luc Muylaert (senior adviseur externe relaties en financiering).

- Na een kennismaking met de geschiedenis en de eigenheden van de stad ontvangt de delegatie een rondleiding van de heer Pol Van den Driessche in de kathedraal van Antwerpen.
- Vervolgens wordt de delegatie ontvangen in het Antwerp World Diamond Centre (AWDC) waar zij kennis maakt met de werking van het instituut en de samenwerking met de Pakistan Gems & Jewelry Development Company op het vlak van diamantbewerking. Het AWDC legt zich eerder toe op het verhandelen van diamanten (zowel ruw als gepolijst) die meer en meer elders in de wereld worden bewerkt.

In de namiddag is de delegatie te gast bij het Gentse Havenbedrijf en wordt zij ontvangen door de heer Daan Schalck, directeur en de heer Danny Vancoppenolle, commercieel manager.

De heer Schalck wijst op de mogelijkheden voor **samenwerking** op het vlak van beheer en weg- en waterbouwkunde bij de ontwikkeling van **havens**. De haven van Gent is gespecialiseerd in bulk (grootste capaciteit opslag van landbouwproducten in Benelux) en op dat vlak groter dan Antwerpen (waar de focus eerder op containers ligt). Een andere troef van de haven van Gent is de behandeling van afval en meer specifiek de behandeling van biomassa waar de haven de leidersplaats in

West-Europa inneemt en een doorgedreven samenwerking heeft met China en Rusland.

De wens van de haven van Gent om zich verder te specialiseren in bulk van levensmiddelen kan stroken met de wens van Pakistan als producent van fruit en rijst. Op zijn beurt zou Pakistan geïnteresseerd kunnen zijn in de invoer van ijzerafval.

In het kader van de interesse van de delegatie voor energierecuperatie uit afval bezoekt de delegatie in de haven van Gent de site van SITA en wordt daar ontvangen door de heer Didier Tilleman, operations manager.

Als onderdeel van de Suez-groep kan het bedrijf als wereldspeler (er zijn er vier waarvan twee zich eerder richten op het Amerikaanse continent) met meer dan 250 deskundigen Pakistan bijstaan in het zoeken naar lokale oplossingen.